

zuilen van 't jaar '71 Romaansche bloementaartjes van de stijfste soort aanlegden, namen Duitsche professoren in langdradige esthetica-boeken de verdediging van den „gemengden stijl” op zich. De zonderlingste spitsvondigheden werden daarbij te pas gebracht. Een der komiekste en helaas een der onder de brave Duitsche vaklieden meest gangbaar gewordenene is deze: „omdat de natuur in de bloem het toppunt van vegetatieve symmetrie bereikt, is het heel natuurlijk in de lijnen van een bloemtuin een strenger symmetrie te doen heerschen dan in die van het overige park.

Zonder twijfel is het interessant, de details van dit hoofdstuk der kunstgeschiedenis te bestudeeren.

Maar noodiger is het, dat wij trachten de schade te herstellen en weer in een beteren koers te komen.

Voor al voor ons Nederlanders komt het er op aan, dit te doen met het noodige zelfvertrouwen. Wij hebben onze eigen krachten in te spannen, of, als wij ons in een of ander opzicht aan de bureu spiegelen, hun werken en hun voorbeelden aan ons eigen esthetisch geweten te toetsen.

De Hollandsche kweekkunst staat, van oudsher, in het buitenland goed aangeschreven.

De oude Hollandsche tuinaanleg — uit de dagen toen de voorgedijnschap der architectuur nog haar reden van bestaan had, omdat de jongere kunst nog niet rijp was voor zelfstandig optreden — heeft eveneens een goed figuur gemaakt; en ook dat wordt buitenslands gewaardeerd.

Wat buitenslands echter weinig bekend is en nochtans hoogst opmerkenwaardig, dat is de bijzonder gunstige en volle ontwikkeling, die ten onzent de Engelsche stijl heeft gehad. Toen deze alom in de mode kwam en zich, naar gelang van omstandigheden, met de bestaande aanlegtoestanden assimileerde, geschiedde dat bij ons op zeer ingrijpende wijze. De Zochers, die in die periode onze aanlegkunst vertegenwoordigden, hebben den tact of het geluk gehad, den Engelschen stijl dadelijk in zijne allerbeste fase op te vatten: nadat hij was ontwassen aan de veelbesproken hermitages en dergelijke knutselarijen en voordat hij zich in al te uitgebreide groenheid vereentonigde. Zij hebben het beginsel der vrije ontmoeting van natuur en kunst zuiverder dan één hunner tijdgenooten begrepen. Zij hebben het consequenter doorgevoerd dan zelfs Vorst Pückler, die van de Duitschers het verst is gegaan. Bij ons was, vijftig jaar geleden, op de toongevende buitenplaatsen en bij den aanleg van parken en stadsbolwerken, ieder spoor van architecturale dwingelandij verdwenen, tenzij hier en daar een staaltje uit den ouden tijd, expres, als aardigheid, bewaard en onderhouden werd. En daarbij was, in grootere en kleinere tuinen, ook de bloemkweekerij steeds op de hoogte van den tijd.

Toch zijn wij, Hollanders, zoo zwak of zoo vadsig van smaak geweest, het eenmaal veroverde esthetische standpunt, waarop wij trotsch behoorden te zijn, aan den invloed van buitenlandsche modes en theorieën prijs te geven...